

Ik heb je lief

Zie p. 161-165 voor eerdere publicaties van Yvonne Keuls

Meld je aan voor onze nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van
de nieuwste boeken van Ambo|Anthos uitgevers via
www.amboanthos.nl/nieuwsbrief.

YVONNE KEULS & MAX DOUW

Ik heb je lief

Ambo|Anthos
Amsterdam

ISBN 978 90 263 5133 4

© 2020 Yvonne Keuls en Max Douw

Omslagontwerp Marry van Baar

Omslagillustratie © Judy Joel / Private Collection /

Bridgeman Images

Foto auteur © Dick Teske

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

Inhoud

Ik heb je lief

7

Straatje

27

Markies

49

Mevrouw Quarles de Quarles

67

Prinsjesdag

87

Wilhelmina Pruit

99

Ida Been

129

Ik heb je lief

Zand en veen

Ik ben nooit eens ergens thuis, ik zit er altijd tussenin
Zo is het al vanaf mijn allereerste begin
Mijn ene thuis laat me naar dat andere honk verlangen
Ik zit altijd tussen twee culturen gevangen

Want ik ben getogen op 't veen en geboren op 't zand
Lig ik in het Zuiderpark dan verlang ik naar 't strand
Zing ik liedjes in de Schouwburg zonder een accent
Dan verlang ik naar die smartlap op de bar van mijn kroeg
de Happy End

Ik spreek best een woordje keurig, maar toch nooit echt
bekakt
En ik merk in de kroeg dat mijn huid zover niet zakt
Ik word door mensen van 't zand nooit gevraagd voor hun
feest
Maar op een verjaardag in Moerwijk ben ik ook nog nooit
geweest

Want ik ben getogen op 't veen en geboren op 't zand
Lig ik in het Zuiderpark dan verlang ik naar 't strand
Zing ik liedjes in de Schouwburg zonder een accent
Dan verlang ik naar die smartlap op de bar van mijn kroeg
de Happy End

Was ik maar een Hagenees met verstand van politiek
Of een erudiete Hagenaar afstandelijk en chic
Maar er is niemand die met mij dezelfde taal ooit spreekt
Omdat de Laan van Meerdervoort mij steeds in tweeën
breekt

Ik ben gek op deze stad, begrijp me niet verkeerd
maar wat nou écht Haags is heb ik nog niet geleerd
U bent nu op de hoogte van 't gespleten perspectief
Waar vanuit ik zingen zal: Den Haag, ik heb je lief

Ik heb je lief. Ik heb je lief als ik 's morgens om halftien op een terrasje op Kijkduin zit. De zon schijnt uitbundig. Het is zomer. Stilte alom, grote vrede. Alleen het geluid van de aanrollende zee, die alle zorgen op een rijtje zet. Gekrijs van meeuwen. Gezoef van een vlieger. Wat kinderstemmen. Den Haag met je duinen en je witte strand, ik heb je lief. Waar ik nu zit is de stad ver weg. Een lange dag ligt geduldig te wachten en ik sluit mijn ogen. Dit mag eeuwig duren. Maar dan, plompverloren, word ik wakker geschud door een kleurrijk groepje uit Peru.

Ze zijn op fluwelen voetjes aan komen sluipen en hebben zich met hun hele hebben en houwen op de boulevard genesteld om daarna de panfluit brutaal door geluidversterkers te jagen. Rechts van de groep komt nu ook een gitarist om aandacht vragen met harde akkoorden, een harde stem en ook een geluidsversterker, en dan wordt er ook nog eens draaimolenmuziek vanuit de verte over het terras heen gestort. De prachtige zee en de bijna dorpsse stilte van het boulevardje worden naar mijn zin veel te vaak verziekt door het geblèr, gestrijk en getokkel van muzikanten aan wie zo nodig een vergunning verstrekt moet worden.

Ze dringen zich met hun centenbakjes bij de zoon-

bidders op en tonen zelfs hun verontwaardiging als ze niets toebedeeld krijgen.

De stad is stil

Den Haag is stil, de rust van een duinpan
Het zand dat tussen je vingers door glipt, voor de zon
opkomt

Mist over de Hofvijver, nog geen taxi's en trams
Of moties, interrupties en vurige debatten

De stad is een bos met bomen van steen
Mensen slapen als kinderen op 't zand en op 't veen

Den Haag wordt langzaam wakker en zachte tederheid
Wordt zwijgende gejaagdheid in nauwelijks twee uur tijd
Een meeuw jaagt op toeristen boven op de haringkar
In het parlement speelt iemand koning en een ander
speelt de nar

De stad is een theater met coulissen van steen
mensen spelen hun rol op 't zand en op 't veen

De stad is hard, maar dit is niet wat je wilt. Je wilt zacht-
heid, tederheid, zacht zand dat tussen je vingers door
glipt, een zachte zuidenwind die over je huid strijkt. Mis-
schien kan de saxofonist die ik daar aan zie komen je dat
geven.

De saxofonist... Ik heb hem gemist... Was hij ziek?

Hij is er weer! Hij deelt zichzelf een bescheiden plekje
toe, links van de groep uit Peru, tegen de prikkeldraad-
afscheiding, en hij wacht geduldig tot zijn burens er ge-
noeg van krijgen. Hij houdt zijn instrument – in afwach-
ting van – gereed voor de eerste toon. Hij heeft een gezicht
met zachte lijnen en ik zie nergens een centenbakje. De
saxofonist is uit ander hout gesneden.

Saxofonist

Op Kijkduin een saxofoon, zo verdrietig mooi
Speelt mensen op terrasjes in slaap voor een fooi
't Ruisen van de stad, 't ruisen van de zee
Ruist onwillekeurig zachtjes met hem mee

De stilte van de stad is voor hem alleen
Niemand die het hoort op 't zand of op 't veen

Een saxofoon kan mij tot tranen toe ontroeren en deze saxofonist, eenzaam spelend tegen een decor van zon en zee, heeft in mijn verbeelding een onuitwisbare plaats verworven. Vooral wanneer hij zich in allerlei bochten wringt om de muziek uit de beker van zijn instrument te persen. De ultieme liefdesverklaring van de mens aan zijn muziek-instrument.

Zo zijn er ook violisten die de liefdesband met hun instrument – ieder op eigen wijze – voelbaar kunnen maken. Vroeger, toen ik nog lang voor een concertkaartje moest sparen, leerde ik dat al die ‘eigen wijzen’ terug te brengen waren tot twee uitersten: de wijzen waarop Theo Olof en Herman Krebbers hun violen bespeelden en liefhadden. Tussen die twee virtuozen manifesteren zich al die anderen, goede, geniale, slechte of middelmatige violisten die mij al dan niet kunnen ontroeren.

Theo Olof, die zijn viool met eerbied koesterde, als ware zij een jonkvrouw, ach... Ze wilde wel dansen, ze wilde wel zingen, maar ze bleef ongenaakbaar, onaanraakbaar, al zijn liefde ten spijt. Een handkus was alles wat zij verwachtte en dientengevolge ook kreeg.

En Herman Krebbers, die met gesloten ogen, in elkaar gedoken, één geheel werd met zijn viool en die noch man,

noch vrouw, noch minnaar was, maar samen met zijn instrument de liefde zelf, de liefde die haar liefdeslied zingt.

Kleine dingen

't Schrijven van een liedje is nog nooit zo makkelijk geweest
want jij rijmt op zee en je rijmt op feest

't Dansen van je woorden en de kleuren om je heen
Sterren en de aarde ineen
En dan nog al die kleine dingen...
die ik nooit heb durven zingen

't Zingen van een liedje is nog nooit zo makkelijk gegaan
zoals je koffiezet pluk jij de maan
hoe je met een grapje zegt dat je niet naar huis toe gaat
hoe je zelfs mijn zwijgen verstaat
En dan nog al die kleine dingen...
die ik nooit heb durven zingen

De stilte na een liedje die vaak oorverdovend is
maakt bij jou muziek, zelfs als ik je mis
De eeuwenoude tranen waar ik in verdrinken kon
zijn nu van smeltend ijs in de zon
En dan nog al die kleine dingen...
zoals je neus of een mouw
Waardoor ik eindelijk durf te zingen:
Ik hou van jou

De boulevard zwijgt en de saxofonist grijpt zijn kans. Hij verklaart zijn liefde, sterft bijkans van liefdesverdriet, hij beantwoordt precies aan het eenzame beeld dat ik van een saxofonist heb en hij ontroert mij. Maar niet alleen mij. Ook het ouder echtpaar dat tegenover mij zit en dat tot dusver tevreden zit te ontbijten. Justje, eitje, croissantje, yoghurtje, cappuccinootje, krantje erbij. Ze luisteren aangedaan naar de saxofonist.

‘Mooi,’ zegt mevrouw.

En meneer antwoordt: ‘Ja, héél mooi, dat is toch het Pink Panther-thema?’

‘Nee, natuurlijk niet,’ corrigeert zij bits, “Dancing in the Dark”, van Bruce Springsteen.’

‘O... ik dacht even dat het “I Wish” van Stevie Wonder was,’ zegt hij.

‘Neehee, zeg ik toch, “Dancing in the Dark”.’

‘O...’ Hij zwijgt wijselijk.

Hij heeft zijn papieren servet knullig in zijn kraag gewriemeld. Hij mag niet morsen van zijn vrouw. Mevrouw gaat een relatie aan met een slordig geklede spreeuw die bedrijvig om haar croissantje heen trippelt. Af en toe geeft ze hem een kruimpje. ‘Hier dan, en nu krijg je niks meer.’ Ze slaat naar hem met haar servet, maar hij gaat niet weg, hij zet

zelfs een poot op haar bord en dus geeft ze hem zuchtend weer een stukje. Want zo gaat dat in een huwelijk.

Het tafeltje ernaast wordt bevolkt door twee middelbare dames, die hun blote, gemarmerde bovenarmen lekker laten slobberen. Er wordt niet geconverseerd. Er wordt lang in de koffie geroerd. De linker dame zet haar zonnebril op en legt haar koekje op het schoteltje van de rechter dame. Deze maakt terstond beide koekjes soldaat en zet dan ook haar zonnebril op. De bovenste knoopjes van de bijna identieke blouses gaan los. De rokken worden opgetrokken tot boven de vadsige knietjes. De blote buitenboel wordt ingesmeerd. Daarna – bijna gelijktijdig – leunen de dames achterover met hun kortgeknipte kopjes tegen de glazen wand, als zeerobben zuigen ze met gesloten ogen de zon op. Nog steeds zwijgend. En net als ik begin te geloven dat ze een onderdeel zijn van de jaarlijkse beeldententoonstelling op de boulevard, hoor ik Zeerob 1 zeggen: ‘Hoe heet het... hoe zit dat ook weer met die nieuwe spelling, is het nou zonnebrillen of zonnenbrille?’

‘Nee, zonnebrillen,’ zegt Zeerob 2, ‘want er is maar één zon, dus is het zonne.’

‘Ja maar er zijn vele zonnestelsels, dus zijn er ook vele zonnen. Of is het velen?’

‘Nee... vele is goed.’

‘Ja maar soms is velen goed. Als je bijvoorbeeld zegt: Ik ken je niet velen.’

‘Ja, maar dat is iets heel anders, dat betekent verdragen.’